

На основу члана 5. став 1. Закона о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености („Службени гласник РС”, број 49/21),

Министар рударства и енергетике доноси

ПРАВИЛНИК

о прегледима опреме под притиском током века употребе

"Службени гласник РС", бр. 114 од 30. новембра 2021, 63 од 28. јула 2023, 7 од 22. јануара 2025.

Подручје примене

Члан 1.

Овим правилником прописују се захтеви за безбедност опреме под притиском и једноставних посуда под притиском које су дефинисане посебним прописима којима се уређује пројектовање, израда и оцењивање усаглашености (у даљем тексту: опрема под притиском) током века употребе, редовни и ванредни прегледи на месту коришћења, поступци и рокови прегледа и испитивања опреме под притиском у употреби и захтеви које мора да испуни тело за оцењивање усаглашености да би било именовано за прегледе и испитивања опреме под притиском.

Опрема под притиском на коју се не односе одредбе овог правилника

Члан 2.

Одредбе овог правилника не примењују се на:

1) експанзионе посуде са мембраном или мехом у системима за дистрибуцију и производњу топлотне енергије, изузев посуда запремине $v \geq 1000$ / и највећег дозвољеног притиска $PS \geq 10 \text{ bar}$, или посуда код којих је највећи дозвољени притисак $6 \text{ bar} \leq PS < 10 \text{ bar}$ и производ $PS \times V > 10000 \text{ bar} \times l$;*

2) плочасте измењиваче топлоте који се састоје од растављивих плоча за флуиде групе 2;*

3) апарате за гашање пожара разврстане у опрему под притиском ниског нивоа опасности који се прегледају у складу са прописима о заштити од пожара;

4) једноставне посуде под притиском које су уграђене у превозна и транспортна средства и стоматолошке столице;

5) стандардну опрему под притиском, изузев сигурносних уређаја, која је уграђена у станицама за редукцију притиска, блок станицама, отпремно-пријемно чистачким станицама, компресорским станицама и другим станицама, које се налазе на цевоводу који је пројектован за транспорт и дистрибуцију флуида или материје;*

6) опрема под притиском која је израђена према доброј инжењерској пракси.*

*Службени гласник РС, број 7/2025

Власник/корисник опреме под притиском

Члан 3.

Власник, односно корисник опреме под притиском може да стави у употребу, односно да омогући употребу опреме под притиском само ако су извршени прописани прегледи и испитивања којима је потврђена њена безбедност у складу са захтевима овог правилника.

Када власник и корисник нису исто лице њихови међусобни односи везани за коришћење опреме под притиском, чување документације и сви прописани захтеви за исправно и безбедно коришћење опреме под притиском уређују се уговором.

Уградња опреме под притиском може да се изврши само на основу пројектне документације технолошке целине у чијем саставу се опрема налази или упутства произвођача за опрему под притиском која сама за себе представља функционално техничко технолошку целину.

Појмови и изрази

Члан 4.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) **власник** – физичко или правно лице са седиштем, односно пребивалиштем или боравиштем у Републици Србији које је власник опреме под притиском и које је одговорно за спровођење захтева у складу са овим правилником;

2) *корисник* – физичко или правно лице које за своје потребе употребљава опрему под притиском у сврху за коју је намењена;

3) *евиденција опреме под притиском* – попис опреме под притиском високог нивоа опасности;

4) *документација опреме под притиском* – скуп докумената који садржи исправе везане за оцењивање усаглашености, евиденциони лист опреме под притиском, ревизионе листове о прегледима и испитивањима опреме под притиском, записнике о извршеним прегледима и испитивањима опреме под притиском, техничку документацију опреме под притиском и пројектну документацију технолошке целине у којој се опрема под притиском налази;

5) *пројектна документација технолошке целине* – потпуна документација (Пројекат за грађевинску дозволу, Пројекат за извођење или Пројекат изведеног објекта, односно друга одговарајућа документација) или њен део урађен у складу са законом којим се уређује планирање и изградња објекта;

6) *реконструкција опреме под притиском* – извођење радова на опреми под притиском којима се утиче на чврстоћу и стабилност, мењају конструктивни делови, технолошки процес, мења спољашњи изглед, повећава број функционалних јединица и утиче на безбедности људи, материјалних добара и околине;

7) *санација опреме под притиском* – извођење радова на опреми под притиском којима се врши поправка опреме, односно замена конструктивних делова опреме која је под притиском, којима се не мења спољашњи изглед и не утиче на безбедност људи, материјалних добара и околине;

8) *Централни регистар опреме под притиском* – јединствени електронски информациони систем министарства надлежног за послове енергетике са подацима о појединачној опреми под притиском високог нивоа опасности;

9) *пренамена опреме под притиском* – промена највећих дозвољених параметара радног флуида или промена радног флуида.

Разврставање опреме под притиском

Члан 5.

Опрема под притиском се с обзиром на опасност по здравље људи и безбедност разврстава у два нивоа опасности:

- 1) опрема под притиском ниског нивоа опасности;
- 2) опрема под притиском високог нивоа опасности.

Разврставање опреме под притиском која се по први пута ставља у употребу или која је у употреби, обавља именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском и попуњава и издаје евиденциони лист за опрему високог нивоа опасности.

Минимални критеријуми за именовање тела за преглед и испитивање опреме под притиском дати су у Прилогу II – Минимални критеријуми које морају да испуне именована тела за прегледе и испитивања опреме под притиском, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог II).

Разврставање опреме под притиском обавља се према врсти опреме под притиском, групи флуида и пројектних карактеристика при чему се израђује Извештај о разврставању, а за опрему високог нивоа опасности попуњава и евиденциони лист, у складу са захтевима из Прилога I – Подела опреме под притиском према нивоу опасности, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог I).

Израда и издавање евиденционог листа се спроводи кроз Централни регистар опреме под притиском.

Разврставање опреме под притиском се обавља према пројектним карактеристикама које се налазе на натписној плочици опреме под притиском, односно у техничкој документацији опреме под притиском.

У случају када се пројектне карактеристике не могу прочитати са натписне плочице, односно када је натписна плочица потпуно или делимично уништена може се на основу пројектних карактеристика из техничке документације опреме под притиском поставити нова натписна плочица са пројектним карактеристикама. Постављање нове натписне плочице на опреми под притиском поставља се под надзором именованог тела за оцењивање усаглашености опреме под притиском, о чему се саставља одговарајући извештај о контролисању читавог поступка.

Цевоводи кратких дужина који се не могу самостално испитати и који су изведени као прелазни делови цевовода не разврставају се као такви.

Власник/корисник опреме под притиском води и ажурира списак опреме под притиском ниског нивоа опасности и списак опреме под притиском високог нивоа опасности.*

Списак опреме под притиском садржи следеће:**

- 1) назив опреме под притиском;****
- 2) фабрички број (идентификациони број за цевовод);****
- 3) годину производње;****
- 4) највећи дозвољени притисак (PS);****
- 5) запремину (V) или називну величину (DN);****
- 6) назив флуида и групу флуида;****

7) локацију опреме под притиском (назив објекта, постројења, технолошке целине и слично);**

8) назив произвођача;**

9) број декларације о усаглашености, за опрему под притиском која је произведена према прописима код којих је прописано издавање декларације о усаглашености;**

10) модул или комбинацију модула, за опрему под притиском која је произведена према прописаним поступцима оцењивања усаглашености – модулима;**

11) назив именованог или иностраног тела које је извршило оцењивање усаглашености, за опрему под притиском која је произведена према поступцима оцењивања усаглашености – модулима за које је обавезно учешће тела за оцењивање усаглашености;**

12) број сертификата о усаглашености, за опрему под притиском која је произведена према поступцима оцењивања усаглашености – модулима за које је обавезно учешће тела за оцењивање усаглашености;**

13) број евиденционог листа, за опрему под притиском високог нивоа опасности, односно број извештаја о разврставању, за опрему под притиском ниског нивоа опасности;**

14) датум првог прегледа;**

15) да ли се опрема под притиском прегледа по редовном или посебном програму периодичних прегледа.**

*Службени гласник РС, број 63/2023

**Службени гласник РС, број 7/2025

Верзија евиденционог листа опреме под притиском

Члан 6.

Верзија евиденционог листа у Централном регистру опреме под притиском се израђује у следећим случајевима када:

- 1) је опрема под притиском променила власника или корисника;
- 2) је опрема под притиском премештена на другу локацију;
- 3) су промењени пројектни параметри опреме под притиском, односно промењен је притисак почетка отварања сигурносног уређаја;
- 4) је опрема под притиском из високог нивоа опасности разврстана у низак ниво опасности услед снижавања радних параметара.

Прегледи и испитивања опреме под притиском ниског нивоа опасности

Члан 7.

Прегледи и испитивања опреме под притиском ниског нивоа опасности спроводе се на начин прописан овим правилником и у временским размацама редовних периодичних прегледа и испитивања који су прописани у Прилогу III – Рокови редовних периодичних прегледа, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог III), изузев у случају када је произвођач опреме под притиском прописао другачији начин или краће рокове, о чему се води писана евиденција.*

Преглед и испитивање опреме под притиском ниског нивоа опасности обавља сам власник/корисник, а може ангажовати и именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском.

Документација опреме под притиском ниског нивоа опасности чува се до њеног трајног стављања ван употребе.

О стављању у употребу опреме под притиском ниског нивоа опасности не мора се обавештавати именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском.

За опрему под притиском ниског нивоа опасности сачињава се записник о првом прегледу и пуштању у употребу од када теку рокови прегледа и испитивања. У случају када није сачињен записник о првом прегледу и пуштању опреме под притиском ниског нивоа опасности, рокови за преглед и испитивање почињу да теку од године производње.

Записник о прегледу и испитивању опреме под притиском ниског нивоа опасности садржи елементе који су прописани у члану 11. овог правилника.*

*Службени гласник РС, број 7/2025

Стављање у употребу опреме под притиском високог нивоа опасности

Члан 8.

Пре стављања опреме под притиском високог нивоа опасности у употребу на месту коришћења, подноси се именованом телу за прегледе и испитивања опреме под притиском захтев за први преглед опреме под притиском.

Уз захтев за први преглед прилажу се:

- 1) исправе о усаглашености опреме под притиском са битним захтевима прописаним техничким прописима којим су прописани технички захтеви за опрему под притиском и једноставне посуде под притиском;
- 2) техничка документација добијена од произвођача предметне опреме под притиском;
- 3) пројектна документација технолошке целине.

Именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском се обавештава о свакој промени параметара из евиденционог листа опреме под притиском високог нивоа опасности.

Рок за периодични преглед опреме под притиском високог нивоа опасности почиње да тече даном стављања те опреме у употребу.

Опрема под притиском високог нивоа опасности може се ставити у употребу само после извршеног првог прегледа у складу са чланом 15. овог правилника.

Прегледи и испитивања опреме под притиском високог нивоа опасности

Члан 9.

Прегледе и испитивања опреме под притиском високог нивоа опасности обавља именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском.

Именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском може обављати и послове прегледа и испитивања опреме под притиском ниског нивоа опасности.

Записник о прегледу и испитивању опреме под притиском

Члан 10.

Приликом прегледа и испитивања опреме под притиском, именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском проверава да ли су испуњени захтеви за безбедан рад опреме под притиском.

О свим прегледима и испитивањима именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском саставља записник о прегледима и испитивањима уз који прилаже налазе и резултате прегледа и испитивања и израђује и издаје ревизиони лист из Прилога IV – Евиденциони и ревизиони лист опреме под притиском, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог IV). Уколико су уз преглед рађена додатна испитивања она морају бити наведена у записнику и документована.

Опрема под притиском је безбедна за рад када се прегледом и испитивањима потврде битни захтеви за безбедност прописани техничким прописима и захтеви из пројектне документације технолошке целине.

Садржај записника о прегледу и испитивању опреме под притиском

Члан 11.

Именовано тело саставља Записник о прегледу и испитивању опреме под притиском.

Записник о прегледу и испитивању садржи следеће:

- 1) назив документа, број и датум записника;
- 2) идентификацију власника/корисника;
- 3) место и време прегледа;
- 4) идентификацију предмета контролисања – опреме под притиском (назив, фабрички број, евиденциони број, произвођач);
- 5) техничке податке о опреми под притиском по просторима (притисак, температура, запремина, DN – називни пречник, радни флуид, испитни притисак);
- 6) назив, број и датум израде документације и назив лица које је израдило документацију о опреми под притиском која му је достављена на увид приликом спровођења прегледа и/или испитивања;
- 7) врсту прегледа:
 - (1) први преглед (у складу са чланом 15. овог правилника);
 - (2) периодични преглед (у складу са чл. 16. и 18. овог правилника);
 - (3) ванредни преглед (у складу са чланом 23. овог правилника);
 - (4) преглед пре поновног пуштања у рад (у складу са чланом 25. овог правилника);
- 8) разлоге због којих се спроводи ванредни преглед или преглед пре поновног пуштања у рад;

9) навођење извршених активности и опис обављеног прегледа и/или испитивања опреме под притиском:*

(1) спољашњи преглед;*

(2) унутрашњи преглед;*

(3) испитивање притиском или другим једнаковредним методама (методе испитивања без разарања и/или са разарањем);*

(4) додатна испитивања без разарања;*

(5) техничко образложење у случају када се спроводи заменска једнаковредна метода уместо испитивања притиском;*

10) резултате прегледа;

11) утврђене неусаглашености приликом прегледа и испитивања опреме под притиском уколико постоје, са дефинисаним роком за њихово отклањање;*

12) закључак са наведеним доказима о отклоњеним утврђеним неусаглашеностима када су неусаглашености наведене у претходном записнику;

13) разлоге због којих се опрема под притиском ставља ван употребе;

14) напомене уколико постоје.

Уз записник се прилажу:

1) фотографије спољашњих површина опреме под притиском са фотогенерисаним датумом вршења спољашњег прегледа опреме под притиском;

2) фотографије унутрашњих површина опреме под притиском са фотогенерисаним датумом вршења унутрашњег прегледа опреме под притиском;

3) фотографије манометра са испитним притиском са фотогенерисаним датумом вршења испитивања притиска опреме под притиском;

4) фотографија натписне плочице са фотогенерисаним датумом;

5) извештаји о додатним испитивањима без разарања.

Записник о прегледу и испитивању опреме под притиском се у електронском облику прилаже у Централни регистар опреме под притиском.

*Службени гласник РС, број 7/2025

Ревизиони лист опреме под притиском

Члан 12.

Израда ревизионог листа се спроводи кроз Централни регистар опреме под притиском.

Ревизиони лист не може да буде издат док све неусаглашености које су утврђене записником о прегледу и испитивању опреме под притиском не буду отклоњене.

Документација опреме под притиском високог нивоа опасности

Члан 13.

Документација опреме под притиском високог нивоа опасности садржи следеће:

- 1) евиденциони лист опреме под притиском прописан у прилогу IV;
- 2) исправе о усаглашености;
- 3) техничку документацију за опрему под притиском и пројектну документацију технолошке целине;
- 4) техничку документацију за сигурносне уређаје;
- 5) записнике о прегледу и испитивању опреме под притиском;
- 6) ревизионе листове опреме под притиском чији је изглед и садржај прописан прилогом IV;
- 7) записе о свим активностима на опреми под притиском у току века употребе, а посебно о:
 - (1) санацијама,
 - (2) реконструкцијама,
 - (3) стављању опреме ван погона дуже од једне године,
 - (4) пресељењу опреме на другу локацију,
 - (5) променама у безбедносним мерама,
 - (6) посебном програму периодичних прегледа и његовим изменама и допунама,
 - (7) ванредним прегледима предметне опреме под притиском,
 - (8) прегледима пре поновног пуштања у рад.

Документација о опреми под притиском, без које се не може отпочети преглед и испитивање опреме под притиском, ставља се на увид именованом телу за прегледе и испитивања опреме под притиском приликом спровођења сваке врсте прегледа опреме под притиском и чува се до њеног коначног стављања ван употребе.

Врсте прегледа опреме под притиском

Члан 14.

Врсте прегледа опреме под притиском су:

- 1) први преглед;
- 2) периодични преглед по редовном програму или посебном програму;
- 3) ванредни преглед;
- 4) преглед пре поновног пуштања у рад.

Први преглед

Члан 15.

Први преглед опреме под притиском високог нивоа опасности обавља именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском пре првог пуштања у рад и при томе проверава следеће:

- 1) исправе о усаглашености опреме под притиском;
- 2) техничку документацију за предметну опрему достављену од произвођача;
- 3) да ли су испуњени захтеви за постављање, пуштање у рад, употребу и одржавање предметне опреме под притиском у складу са пројектном документацијом технолошке целине и упутством за употребу;
- 4) усаглашеност сигурносних уређаја са утврђеним захтевима произвођача опреме под притиском и пројектном документацијом технолошке целине;
- 5) обавља спољашњи преглед опреме под притиском, а по потреби се обавља унутрашњи преглед, испитивање притиском или додатна испитивања уколико се сумња да је због транспорта и монтаже могло доћи до оштећења.

Када се опрема под притиском уграђује или поставља у складу са законом којим се уређује планирање и изградња објекта први преглед опреме под притиском се спроводи пре издавања употребне дозволе, а у случају када је у поступку издавања употребне дозволе предвиђен пробни рад први преглед се спроводи пре почетка пробног рада.*

*Службени гласник РС, број 7/2025

Редован и посебан програм периодичних прегледа

Члан 16.

На основу радних параметара и техничких карактеристика опреме под притиском високог нивоа опасности именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском спроводи периодичне прегледе (у даљем тексту: Програм периодичних прегледа).

Програм периодичних прегледа може бити редовни и посебан програм периодичних прегледа.

Редовном програму периодичног прегледа подлеже сва опрема под притиском за коју није направљен посебан програм. Редован програм прегледа, односно начин и рокови редовних периодичних прегледа опреме под притиском дати су у Прилогу III.

Посебном програму периодичних прегледа подлеже опрема под притиском која се због специфичности услова рада и техничке сложености не може прегледати на начине који су прописани овим правилником и у роковима који су прописани у Прилогу III.*

Посебни програм периодичних прегледа из става 4. овог члана израђује власник/корисник опреме под притиском.

Посебан програм периодичних прегледа дефинисан је техничком документацијом произвођача опреме под притиском или се израђује на основу спроведене анализе ризика у складу са SRPS ISO 31000, SRPS EN 16991 и одговарајућим стандардима за управљање ризиком.

Посебан програм периодичних прегледа дефинисан је техничком документацијом произвођача опреме под притиском, стандардима који дефинишу програм и начин испитивања специфичне опреме под притиском или се израђује на основу спроведене анализе ризика у складу са SRPS ISO 31000, SRPS EN 16991 и одговарајућим стандардима за управљање ризиком.*

У случају када су Посебним програмом периодичних прегледа из става 5. овог члана дефинисани рокови периодичних прегледа дужи од рокова прописаних Прилогом III и/или се спроводе на другачији начин од оних који су прописани овим правилником, именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском такав програм одобрава или одбацује уз образложење.*

*Службени гласник РС, број 7/2025

Посебни случајеви за опрему под притиском која је произведена и стављена у употребу пре 1. јула 2014. године

Члан 17.

У случају да је опрема под притиском ниског нивоа опасности произведена и стављена у употребу пре 1. јула 2014. године и да нема техничку документацију произвођача, мора да се изради недостајућа техничка документација са следећим садржајем:

- 1) упутство за употребу;
- 2) технички опис;
- 3) графичка документација.

У случају да је опрема под притиском високог нивоа опасности произведена и стављена у употребу пре 1. јула 2014. године и да нема техничку документацију произвођача, мора да се изради недостајућа техничка документација са следећим минималним садржајем:

- 1) технички опис опреме под притиском и њених делова који утичу на безбедност са описом намене опреме под притиском у функционалној целини;
- 2) план испитивања сачињен у складу са захтевима стандарда применљивим током употребе за предметну опрему према којима је опрема произведена и анализе ризика;
- 3) извештаји о извршеним испитивањима без и/или са разарањем према захтевима стандарда за предметну опрему у складу са планом испитивања;
- 4) прорачун чврстоће, прорачун сигурносних уређаја и прорачун ношења и ослањања опреме;
- 5) склопни цртеж и/или изометријски приказ.

За опрему под притиском високог нивоа опасности која је произведена и стављена у употребу пре 1. јула 2014. године, а за коју у претходном периоду током века употребе нису спроведени периодични прегледи, односно не постоје писани докази да је извршен први преглед и периодични прегледи мора да се изврши комплетан периодичан преглед опреме под притиском, са спољашњим прегледом, унутрашњим прегледом и испитивањем притиском, као и изврши испитивања без разарања у складу са захтевима стандарда за предметну опрему према плану испитивања и анализи ризика.

Начин прегледа и испитивања опреме под притиском

Члан 18.

Начини прегледа и испитивања опреме под притиском високог нивоа опасности код периодичних прегледа, као и других врста прегледа опреме под притиском, могу бити:

- 1) спољашњи преглед;
- 2) унутрашњи преглед;
- 3) испитивање притиском.

Пре спровођења периодичног прегледа или испитивања опреме под притиском о свим недостацима и евентуалним оштећењима и кваровима на опреми под притиском високог нивоа опасности до којих је дошло након последњег периодичног прегледа и испитивања обавештава се именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском.

Током спровођења периодичног прегледа или испитивања на опреми под притиском високог нивоа опасности потребно је придржавати се свих безбедносних мера које је прописао произвођач опреме, у складу са мерама које су уређене техничким и другим прописима и интерним документима корисника.

Спољашњи преглед

Члан 19.

Спољашњим прегледом се утврђује стање опреме под притиском, контролишу се сигурносни и други уређаји, као и стање радне околине и место постављања опреме под притиском, прегледа се документација о раду опреме, извршеним радовима редовног одржавања и сервисирања опреме према упутствима произвођача и спроводи се контрола усаглашености затченог стања опреме под притиском са техничком документацијом опреме под притиском и пројектном документацијом технолошке целине, као и евентуалном документацијом о реконструкцијама и санацијама опреме под притиском уколико су исте спроведене у претходном периоду.*

Спољашњи преглед је по правилу визуелан преглед са фотографисањем.

У случају да визуелним прегледом није могуће утврдити стање опреме под притиском и дати безбедоносно техничку оцену или се утврде оштећења и недостаци на опреми могу се, када је то потребно, спровести и други одговарајући прегледи и испитивања.

Спољашњи преглед опреме под притиском по деловима може се спроводити уколико то захтевају радни услови опреме и ако се у том случају може донети објективна безбедносно техничка оцена опреме под притиском.

Саставни део спољашњег прегледа може бити и испитивање непропусности на притиску који мора бити већи од атмосферског притиска.

Спољашњи преглед се по потреби проширује и одговарајућим испитивањима другим признатим методама.

Спољашњи преглед цевовода се спроводи у раду због безбедносно техничке оцене спољашњег стања, и то:

- 1) употребе у складу са наменом;
- 2) утврђивања тренутног стања у односу на стање код првог периодичног прегледа;
- 3) одржавања цевовода;
- 4) стања сигурносних уређаја и друге заштитне опреме.

Делимични спољашњи преглед се прихвата уколико се на основу њега по аналогiji може утврдити безбедносно техничко стање целог цевовода. При томе се морају прегледати довољно велики репрезентативни делови цевовода, уз образложење које се наводи у записнику.

За изоловане цевоводе потребно је на репрезентативним местима проверити и утврдити степен спољашње корозије, уз образложење које се наводи у записнику.

Када се изолација цевовода скида из разлога који нису у вези са захтевима овог правилника тада се може спровести спољашњи преглед на деловима цевовода без изолације.

Код спољашњих прегледа опреме под притиском која је прорачуната са временском чврстоћом или чврстоћом на пузање уграђеног материјала, по потреби се могу обавити и додатна испитивања уз коришћење одговарајућих техничких спецификација или смерница.

*Службени гласник РС, број 7/2025

Унутрашњи преглед

Члан 20.

Унутрашњи преглед опреме под притиском није потребно спровести уколико су обављени одговарајући прегледи и испитивања на основу којих се са прихватљивом сигурношћу може утврдити стање унутрашњих површина.

Приликом унутрашњег прегледа потребно је проверити стање површина изложених притиску. Унутрашњи преглед се по правилу обавља као визуелни преглед унутрашњих површина са фотографисањем, и по потреби се проширује одговарајућим испитивањима другим признатим методама.*

Уколико се стање опреме под притиском не може утврдити ради недоступности појединих делова или других разлога, потребно је одстранити делове опреме који онемогућавају унутрашњи преглед.

Компоненте опреме под притиском које није могуће прегледати изнутра подвргавају се спољашњем прегледу површина и према потреби испитивању притиском и/или другим испитивањима без разарања.

Уколико постоји техничка оправданост за могућност појаве оштећења која није могуће открити унутрашњим прегледом потребно је спровести додатна испитивања.

Приликом унутрашњег прегледа опреме под притиском израђене од вештачких и композитних материјала потребно је нарочито водити рачуна о уграђеном материјалу, врсти и конструкцији опреме под притиском и применити одговарајуће испитне методе.

Делимични унутрашњи преглед опреме под притиском задовољава уколико се на основу њега може донети закључак о целокупном безбедносно техничком стању опреме под притиском, при чему се морају прегледати репрезентативни делови опреме под притиском.

Унутрашњи преглед опреме под притиском по деловима у различитим временским периодима може се спроводити уколико то захтевају радни услови опреме и ако се у том случају може донети објективна безбедносно техничка оцена опреме под притиском, при чему се комплетан преглед мора извршити у року прописаном овим правилником.

*Службени гласник РС, број 7/2025

Испитивање притиском

Члан 21.

Испитивање притиском спроводи се на исти начин као и испитивање притиском на новој опреми под притиском у складу са техничким прописима којима су уређени технички захтеви за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености опреме под притиском и једноставних посуда под притиском, према упутствима произвођача, документацијом о спроведеним санацијама, реконструкцијама и осталим активностима током употребе опреме или једнаковредном прихваћеном испитном методом (испитивања без разарања и/или испитивања са разарањем).

Испитивање притиском може се заменити другом једнаковредном прихваћеном испитном методом испитивањима без и/или са разарањем уз одговарајуће техничко образложење којим се на недвосмислен начин потврђује да заменска испитна метода даје резултат истог степена поузданости као

испитивање притиском и уз одобрење именованог тела посебно узевши у обзир експлоатациону дотрајалост и старост опреме.*

Испитивање из става 2. овог члана по правилу не може бити трајна замена за испитивање притиском и ако се спроводи више од једном мора се изградити посебан програм периодичних прегледа.*

У случају када резултати спољашњег и унутрашњег прегледа опреме под притиском не омогућавају задовољавајућу безбедносно техничку оцену спроводи се испитивање притиском.

*Службени гласник РС, број 7/2025

Опрема под притиском са посебним захтевима за прегледе и испитивања

Члан 22.

Опрема под притиском са посебним захтевима за прегледе и испитивања дата је у Прилогу V – Начин прегледа и испитивања опреме под притиском са посебним захтевима, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог V).

Ванредни преглед

Члан 23.

Ванредни преглед опреме под притиском обавља се изван рокова периодичних прегледа прописаних овим правилником на начин и према поступцима прописаним за периодичне прегледе.

Ванредни преглед се спроводи у следећим случајевима:

- 1) када постоји оправдана сумња да је опрема под притиском тако оштећена да њена употреба без одговарајуће санације није више безбедна;
- 2) када се на зидовима опреме под притиском појаве деформације, прслине и слично;
- 3) када резултати периодичног прегледа ради општег стања опреме под притиском указују на потребу за увођењем ванредног прегледа;
- 4) на захтев надлежне инспекције;
- 5) на захтев власника/корисника.

Ванредни преглед обухвата спољашњи и унутрашњи преглед опреме под притиском и по потреби испитивање притиском и друга неопходна испитивања.

Ванредни преглед опреме под притиском спроводи именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском самостално или у сарадњи са произвођачем опреме, уколико стање опреме под притиском то захтева.

Стављање опреме под притиском ван употребе

Члан 24.

Опрема под притиском се ставља ван употребе у следећим случајевима:

- 1) када се утврди да опрема под притиском трајно није безбедна за употребу;
- 2) када се утврди да опрема под притиском привремено није безбедна за употребу;
- 3) када је власник, односно корисник опреме под притиском, као привредни субјект, престао са радом;
- 4) када је објект, односно погон у коме се налази опрема под притиском престао са радом;
- 5) на захтев власника, односно корисника опреме под притиском због организације рада и пословања.

Опрему под притиском ставља ван употребе именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском кроз Централни регистар опреме под притиском, о чему мора да се састави записник и изда ревизиони лист са наведеним разлозима за стављање опреме ван употребе, и тада се у ревизионом листу не наводи датум наредног прегледа и испитивања.

Опрема под притиском која је стављена ван употребе са радном материјом која припада флуидима групе 1 мора да се инертизује.

Преглед пре поновног пуштања у рад

Члан 25.

Преглед пре поновног пуштања у рад опреме под притиском спроводи се кад опрема није радила дуже од годину дана, након реконструкције и санације или у случају пресељења на другу локацију, као и када је опрема под притиском била стављена привремено ван употребе у складу са чланом 24. овог правилника.

Уколико су услови постављања опреме на новој локацији идентични као и на претходној локацији или је опрема била конзервирана то се приликом прегледа узима у обзир.

Прегледом пре поновног пуштања у рад оцењује се безбедносно техничко стање опреме под притиском која је већ била у употреби и при томе се спроводи:

- 1) спољашњи преглед опреме под притиском са фотодокументацијом;
- 2) проверава да ли је извршена и на који начин инертизација опреме под притиском;
- 3) проверава се да ли постоје оштећења на опреми под притиском настала током прекида рада или промене локације са фотодокументацијом;
- 4) провера доказа о функционалности сигурносних уређаја;
- 5) по потреби унутрашњи преглед са фотодокументацијом;
- 6) по потреби испитивање притиском и друга испитивања;
- 7) провера доказа о спроведеној санацији/реконструкцији.

Преглед пре поновног пуштања у рад мора да спроведе именовано тело за прегледе и испитивања опреме под притиском које поред спољашњег прегледа треба и да утврди да ли опрема под притиском испуњава безбедносне захтеве о стављању опреме под притиском у употребу.

Уколико је обим измена на опреми под притиском такав да утиче на могуће неиспуњавање битних захтева за безбедност радови на опреми морају бити под надзором именованог тела за оцењивање усаглашености.

Именовано тело за оцењивање усаглашености из става 5. овог члана мора да одобри пројекат санације/реконструкције, контролише израду делова, извођење санације/реконструкције, спроводи завршно оцењивање и издаје извештај о контролисању.

На захтев власника/корисника опреме под притиском поновно пуштање у рад опреме под притиском се спроводи кроз Централни регистар опреме под притиском.

Извођач радова на пословима санације или реконструкције мора да има одговарајуће квалификације (SRPS ISO 9001, SRPS EN 3834, квалификације поступака, итд.).

Документација о спроведеним санацијама и реконструкцијама опреме под притиском чува се до њеног трајног стављања ван употребе.*

*Службени гласник РС, број 7/2025

Пренамена опреме под притиском

Члан 26.*

Пренамена опреме под притиском обавља се код лица које је власник/корисник или производи ту врсту опреме под притиском под надзором именованог тела за оцењивање усаглашености, које је именовано за такву врсту опреме под притиском, поставља се нова натписна плочица на опрему под притиском, израђује техничка документација (са упутством за употребу) и издају исправе о усаглашености на основу нових пројектних карактеристика, односно параметара опреме под притиском на основу којих се спроводи разврставање опреме под притиском и врше потребни прегледи и испитивања.*

Документација која се односи на опрему под притиском пре спровођења пренамене наставља да се и даље чува заједно са документацијом опреме под притиском која је састављена током поступка пренамене опреме под притиском.*

*Службени гласник РС, број 7/2025

Сигурносни уређаји

Члан 27.

Испитивање и подешавање сигурносних уређаја може обављати правно лице акредитовано према стандарду SRPS ISO IEC 17025.

Правно лице из става 1. овог члана издаје извештај о испитивању и подешавању и ставља на сваки сигурносни уређај пломбу са својим идентификационим знаком.

Испитивање и подешавање сигурносних уређаја се обавља најмање једанпут у две године и то пре спољашњег прегледа.

Сигурносни уређаји се морају одржавати према упутствима произвођача и редовно се рад сигурносних уређаја мора контролисати од стране власника/корисника, о чему мора да постоји запис.

Рок обавезног испитивања и подешавања сигурносних уређаја из става 3. овог члана може се уз сагласност именованог тела за прегледе и испитивања опреме под притиском скратити узевши у обзир ризик од отказа, физичке и хемијске карактеристике флуида, услове радне средине, притисак и запремину односно називни пречник опреме под притиском.

Подешавање притиска почетка отварања сигурносних уређаја врши се према техничкој документацији произвођача опреме под притиском на којој је сигурносни уређај уграђен, а имајући у виду технолошку целину у којој се опрема под притиском налази.

Поступак испитивања и подешавања сигурносних вентила и образац извештаја испитивања сигурносних вентила дати су у Прилогу VI – Испитивање и подешавање сигурносних вентила, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог VI).*

У извештају о испитивању сигурносних вентила наводи се изјава да резултати испитивања сигурносног вентила испуњавају или не испуњавају захтеве који су прописани у Прилогу VI, као и правило одлучивања које је примењено.*

Уз извештај о испитивању сигурносних вентила прилажу се фотографије са фотогенерисаним датумом током испитивања сигурносног вентила на испитној инсталацији на којима се види фабрички број сигурносног вентила и најмање један манометар са испитним притиском, као и евентуална оштећења.*

*Службени гласник РС, број 7/2025

Прелазне и завршне одредбе

Члан 28.

Даном почетка примене овог правилника престаје да важи Правилник о прегледима опреме под притиском током века употребе („Службени гласник РС”, бр. 87/11, 75/13 и 44/18 – др. закон).

Члан 29.

Именована тела за прегледе и испитивања опреме под притиском која су именована у складу са прописом из члана 28. овог правилника, могу да обављају послове прегледа и испитивања опреме под притиском у складу са овим правилником до окончања поступка именовања у складу са овим правилником.

Именована тела за прегледе и испитивања опреме под притиском из става 1. овог члана могу да органу надлежном за именовање поднесу захтев за именовање за прегледе и испитивање опреме под притиском у складу са овим правилником најкасније до дана почетка примене овог правилника.

Именована тела за прегледе и испитивања опреме под притиском из става 1. овог члана, која не поднесу захтев за именовање до дана почетка примене овог правилника, односно именована тела за прегледе и испитивања опреме под притиском за које орган надлежан за именовање, по поднетом захтеву, утврди да не испуњавају захтеве из овог правилника, неће моћи да обављају послове прегледа и испитивања опреме под притиском у складу са овим правилником.

Именована тела за разврставање опреме под притиском која су именована у складу са прописом из члана 28. овог правилника могу да обављају послове разврставања опреме под притиском до дана почетка примене овог правилника.

Правна лица која испуњавају захтеве стандарда SRPS ISO IEC 17025 за обављање испитивања и подешавања сигурносних уређаја у складу са прописом из члана 28. овог правилника, морају да се акредитују према захтевима стандарда SRPS ISO IEC 17025 за обављање послова испитивања и подешавања сигурносних уређаја у складу са овим правилником до дана почетка примене овог правилника.

Ступање на снагу

Члан 30.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а почиње да се примењује од 1. јануара 2023. године.

Број 110-00-107/2021-05

У Београду, 23. новембра 2021. године

Министар,

проф. др **Зорана З. Михајловић**, с.р.

ОДРЕДБЕ КОЈЕ НИСУ УНЕТЕ У "ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ" ПРАВИЛНИКА

*Правилник о изменама и допунама Правилника о прегледима опреме под притиском током века употребе:
„Службени гласник РС”, број 7/2025-3*

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а почиње да се примењује од 1. јуна 2025. године.

Прилози

НАПОМЕНА ИЗДАВАЧА: Правилником о изменама и допунама Правилника о прегледима опреме под притиском током века употребе („Службени гласник РС”, број 7/2025) прилози III, V и VI замењени су новим прилозима III, V и VI (види члан 13. Правилника – 7/2025-3).

Прилог 1 – Подела опреме под притиском према нивоу опасности

Прилог 2 – Минимални критеријуми које морају да испуне именована тела за прегледе и испитивања опреме под притиском

Прилог 3 – Рокови редовних периодичних прегледа

Прилог 4 – Евиденциони и ревизиони лист опреме под притиском

Прилог 5 – Начин прегледа и испитивања опреме под притиском са посебним захтевима

Прилог 6 – Испитивање и подешавање сигурносних вентила